

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Var finns början och slutet på jaget?

Lassén-Seger, Maria

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 01/12/2021

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Lassén-Seger, M. (2021). Var finns början och slutet på jaget? Recension av Sanna Sofia Vuori & Anne Vaskos *År det jag?*. *Hufvudstadsbladet*, 24-25. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148711>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Var börjar och slutar jaget?

Sanna Sofia Vuori & Anne Vasko: *Är det jag?* Förlaget, 2021.

Det är alltid uppfriskande med bilderbok som vågar släppa det traditionella greppet att berätta en historia från A-Ö och i stället gå in för att utforska ett fenomen. Det kan vara livets mening som i Wolf Erlbruchs ännu till svenska översatta pärla *Die Grosse Frage* (Den stora frågan, 2004) eller hur barn och pappor är funtade som i Beatrice Alemagnas *Vad är ett barn?* (2014) respektive Oscar Kroon & Jenny Lucanders *Fakta om pappor* (2021). *Är det jag?* (2021) av Sanna Sofia Vuori och Anne Vasko iscensätter mötet mellan ett litet barn och omvärlden. Repliken "Nycklar mössa skosnören och så nycklarna igen. Är jag med?" inleder ett stillsamt reflekterande vardagsäventyr där läsaren får följa med barnet och hennes "stora" på promenad.

Vem ser och vem talar?

Eftersom bilderboken fokuserar på barn-jagets upplevelser, ställs stora krav på hur berättarperspektivet hanteras i bild och text. I de flesta uppslag låter Vasko läsarens och barnets visuella perspektiv smälta samman så att det som utspelar sig på boksidorna ses med barn-jagets ögon. Det innebär kluriga bildlösningar som inte avbildar barnet utan låter henne medverka som skuggor på väggen eller fötter i sängens fotända. Ett liknande jag-seende i bild laborerar Lena Frölander-Ulf framgångsrikt med i sin hyllade bilderbokstrilogi om rädslor: *Jag Fidel och skogen, Pappa jag och havet* samt *Fidel och jag i storstan* (2016-2021).

Vuoris text är stram och suggestivt poetisk, vilket ger bilden stort utrymme för att konkretisera plats och händelseförlopp. Men hur väl fungerar de intrikata perspektivbytena för läsaren? Inte klockrent, tyvärr. Texten talar mångröstat och barnets och den vuxnas röster är svåra – ibland omöjliga – att hålla isär. Vissa repliker som kunde vara barnets låter inte som om de kom från ett barn. Under promenaden ställs en svit förnumstiga frågor: är grodan, löven och stenarna på marken eller de ulliga molnen på himlen "jag"? Rytmskt upprepas svaret "nej, nej", så är inte fallet. Är det då så att den vuxna här talar för dem båda? Men vart tar då barnperspektivet vägen, det som anläggs i bild?

Utmanande läsakrobatik

Väl många frågor hopar sig trots upprepad läsning, vilket tyder på att berättargreppet inte är helt genomtänkt. Berättarröstens iver att skilja jaget från sin omgivning resulterar också i en märklig syn på naturen. Varför benämns grodan "Fru Groda"? Och varför är det så viktigt för barnet att *inte* vara en del av naturen? Vore det inte intressantare om förhållandet var det motsatta, dvs att allt levande samexisterar?

Hemma igen fångas det lilla barnets sinnligt kroppsliga relation till sin "egen stora människa" i en ömsint bekräftande ritual: "Det ser ut som du. Det doftar som du. Det känns som du. Det låter som du", varpå det triumferande svaret lyder: "JA. Det här är jag."

Samtidigt krävs det rätt mycket bökgig akrobatik av vuxenläsaren för att kunna placera sitt eget huvud ovanför uppslaget med den storas kropp och samtidigt fortsätta läsa trots att hen då inte ser vad som står på sidan.

Mod och ambition

Är det jag? får kanske inte varenda bit att falla på plats, men siktar berömvärt högt. Denna grafiskt säkra bilderbok i mjuk färgskala är gjord med både mod och ambition. Lekfullt

prövar den jagets gränser på utmanande sätt som kräver engagemang av både små och stora läsare.

Maria Lassén-Seger